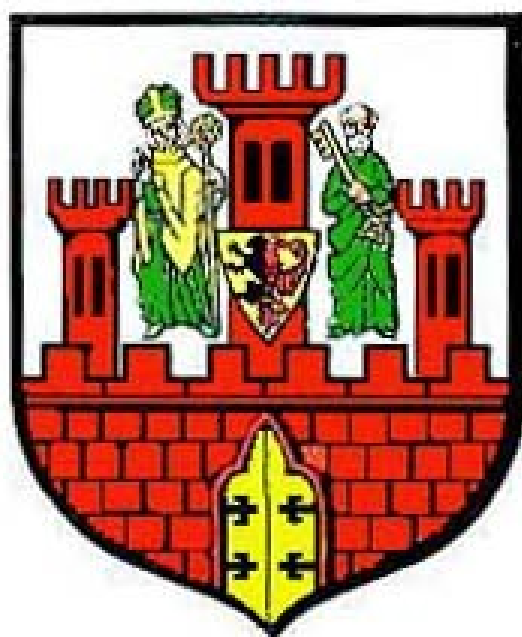

***Strategia Rozwoju Turystycznego
Gminy Brześć Kujawski***

Brześć Kujawski, 2006 r.

Strategia Rozwoju Turystycznego Gminy Brześć Kujawski

1. **Wprowadzenie** – Wyciąg informacji dot. strategii rozwoju turystycznego gminy Brześć Kujawski

2. Położenie i ogólna charakterystyka gminy Brześć Kujawski

Obszar gminy Brześć Kujawski usytuowany jest w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie włocławskim ziemskim. Graniczy z miastem Włocławek oraz gminami: Włocławek, Lubraniec, Lubanie, Bądkowo, Osiećciny. Obszar gminy wynosi 15.044 ha. Liczba ludności wynosi 11.344 osób.

3. Atrakcyjność turystyczna gminy Brześć Kujawski

Rejonem turystycznym gminy Brześć Kujawski jest Wieniec Zdrój. Istnieje on w oparciu o Uzdrowisko Wieniec Zdrój, które znane jest od 1907 roku jako źródło wód mineralnych. Formy użytkowania turystycznego to przede wszystkim całoroczne pobyty sanatoryjne, wypoczynkowe pobyty sezonowe a także turystyka piesza. Atrakcyjnym miejscem dla turystyki krajoobrazowej i kulturowej jest miasto Brześć Kujawski które ze swoim zespołem staromiejskim stanowi bardzo cenny element dziedzictwa historycznego.

3.1. Walory naturalne i stan środowiska naturalnego

Gmina Brześć Kujawski z uwagi na warunki glebowo rolne należy do rejonu rolniczego o kierunku produkcji rolnej zbożowo – przemysłowym z udziałem ogrodnictwa. W części centralnej i wschodniej występują typy gleb o dużej żyzności zaliczane do najwyższych klas bonitacyjnych I - IV b, są to czarne ziemie i gleby brunatne, stanowią one 54 % wszystkich użytków rolnych.

Na terenie gminy występują następujące złoża kopalin:

- węgla brunatnego – w północnej części gminy znajduje się złożo „Brzezie”,
- ilów warwowych – złożo „Rumaki”,
- kruszywa naturalnego – złożo „Stary Brześć”,
- torfu leczniczego (borowiny) – złożo „Wieniec”.

Na terenie gminy nie występują gatunki chronione.

Lasy na terenie gminy zajmują powierzchnię 2.753 ha. Gmina Brześć Kujawski położona jest na obszarze dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: Zbiornika pradoliny Wisły i Wielkopolskiej Doliny Kopalnej. Obydwa zbiorniki objęte są ochroną. Wody powierzchniowe to przede wszystkim rzeka Zgłowiączka. Naturalnym zbiornikiem wodnym jest jezioro Cmentowo.

Rolniczy charakter gminy Brześć Kujawski powoduje, że największe zagrożenia związane są z gospodarką rolną. Duży udział użytków przeznaczonych pod produkcję roślinną sprawia, że ziemie te poddawane są licznym niekorzystnym procesom, takim jak: erozje eoliczne wodne, zatrucie gleb czy zmiany struktury fizycznej gleb, a także ubocznym skutkom w układzie stosunków wodnych na skutek melioracji wodnych.

3.2. Walory historyczno-kulturowe

Obszar gminy posiada bogatą historię związaną z Kujawami, które już pod koniec XII w. wyodrębniono jako dzielnicę. Pierwsze wzmiankowanie o Brześciu Kujawskim pojawiło się w 1228 roku. Na całym obszarze znajdują się relikty przeszłości związane z dawnym osadnictwem.

Na obszarze gminy występują różnorodne formy ochrony krajobrazu i przyrody. Znajdują się również obiekty posiadające zachowane cechy parków, które wyróżniają się unikalnymi gatunkami zespołów roślinnych oraz założeniami architektoniczno-przestrzennymi. Zalicza się do nich przede wszystkim:

- Zespół pałacowo-parkowy Brzezcie,
- Zespół pałacowo-parkowy Falborz,
- Zespół dworsko-parkowy Miechowice,
- Zespół pałacowo-parkowy Popowiczki,
- Zespół dworsko-parkowy Sokołowo,
- Zespół pałacowo-parkowy Wieniec,
- Park sanatoryjny Wieniec Zdrój.

Inne ważne formy krajobrazu chronionego to założenia kościelne, cmentarze, obiekty użyteczności publicznej.

Obiektami historycznymi i zabytkowymi może również poszczycić się miasto Brześć Kujawski. Należy tu przede wszystkim wymienić:

- *Zespół kościoła p.w. św. Bpa Stanisława* – kościół trzynawowy gotycki z pierwszej połowy XIV w., przebudowany w 1710r. i odrestaurowany w latach 1908-1909,

- *Dawny zamek* – budynek wzniesiony na początku XIX w. na murach dawnego zamku, obecnie siedziba poczty,
- *Zespół klasztorny Dominikanów* – z drugiej połowy XIV w. z kościołem poddominikańskim,
- *Ratusz* – budynek klasycystyczny z XIX w. ozdobiony imponującym portykiem kolumnowym,
- *Dom przy ul. Reymonta 26* – z końca XVIII w. jest najstarszym zachowanym budynkiem murowanym, z elewacją frontową o barokowej formie,
- *Remiza strażacka* z ok. 1912r.,
- *Cmentarz* – rzymsko-katolicki z połowy XIX w.

Dla zachowania wartości kulturowych ustanowiono w mieście pięć stref ochrony konserwatorskiej, a uwarunkowania z niej wynikające muszą być brane pod uwagę przez władze samorządowe w procesach planistycznych i rozwojowych.

Obiekty przyrodnicze objęte ochroną to także dolina rzeki Zgłowiączki, w której obrębie utworzono zespół przyrodniczo-krajobrazowy.

3.3. Walory uzdrowiskowe

„Uzdrowisko Wieniec” Spółka z o.o. prowadzi działalność leczniczą o charakterze ponadlokalnym, ogólnokrajowym.

W uzdrowisku wykonywane są zabiegi w Zakładzie Przyrodolecznictwa, tj.:

- Kąpiele – mineralne, kwasowęglowe, perełkowe, wibracyjne, 4-komorowe, bicze szkockie, natryski płaszczowe,
- Masaże – podwodne i klasyczne,
- Inhalacje,
- Gimnastyka indywidualna i zbiorowa,
- Diatermia, ultradźwięki, diadynamik, itp.

Tak szeroki wachlarz zabiegów stwarza możliwości wykorzystania bazy dla celów komercyjnych jako dodatkowy atut dla przyjeżdżających osób zdrowych na wypoczynek pobytowy w pensjonatach. Może się to przyczynić do wzrostu liczby osób chcących skorzystać z zabiegów dla celów odnowy biologicznej.

Obiekty, w których mieszczą się sanatoria są jedno, dwu i trzykondygnacyjne, murowane o dobrym stanie technicznym.

3.4. Imprezy i produkty regionalne (imprezy rozrywkowe i folklorystyczne związane z kultywowaniem lokalnych tradycji, konkursy, dni miasta)

Działalnością kulturalną w gminie Brześć Kujawski zajmuje się Brzeskie Centrum Kultury. W centrum kultury działają zespoły amatorskiego ruchu artystycznego, tj.:

- Zespół folklorystyczny „Dzieci Kujaw”,
- Zespół folklorystyczny „Spod strzech”,
- Zespół wokalnoinstrumentalny „FAGOT”,
- Koło plastyczne „AKWARELKA”

Brzeskie Centrum Kultury organizuje imprezy zarówno o zasięgu ogólnopolskim, na stałe wpisanym do kalendarza imprez, jak również o zasięgu lokalnym o charakterze okolicznościowym.

4. Stan Zagospodarowania turystycznego gminy Brześć Kujawski

4.1. Infrastruktura turystyczna

4.1.1. Infrastruktura techniczna: baza noclegowa, baza gastronomiczna, baza uzdrowska, szlaki turystyczne.

Wysokie walory krajobrazu miejskiego sprzężonego z naturalnym krajobrazem ma niewątpliwie dolina rzeki Zgłowiączki i terenów otaczających. Zasoby te mogą stanowić czynnik rozwoju gminy szczególnie w turystyce pobytowej edukacyjnej zarówno dla dorosłych jak i dzieci z okolicznych gmin czy nawet miast województwa kujawsko-pomorskiego. Wymaga to jednak szerokiej promocji tych walorów oraz stworzenia odpowiedniej bazy noclegowej oraz infrastruktury turystycznej typu mała gastronomia, parkingi, opieka przewodnika itp. Taka infrastruktura funkcjonuje na terenie gminy tylko w miejscowości Wieniec Zdrój.

Przez teren miasta i gminy Brześć Kujawski przebiegają następujące szlaki turystyczne:

- „Przez Kujawy” – szlak pieszy PTSM (miasto),
- „Przez Kujawy i Ziemię Dobrzyńską” – szlak kolarski PTSM (miasto),
- „Szlak Powstania Styczniowego na Kujawach” – samochodowy PTTK (droga nr 62 Włocławek – Pikutkowo – Brześć Kujawski – Rządka Wola – Lubraniec – Izbica),
- „Szlak Władysława Łokietka” – droga nr 62 z Włocławka – Pikutkowo – Brześć Kujawski – Jądrowice – Redecz Krukowy w kierunku na Płowce i Radziejów,
- „Szlak Zgłowiączki” – szlak kajakowy PTTK,

- „Szlak Martyrologii” – „czarny” biegnący z Włocławka do Wieńca Zdroju, przez rzekę Zgłowiączkę, Marianki, Józefowo. Cały czas szlak prowadzi przez tereny leśne do miejsc gdzie dokonano mordów podczas II wojny światowej. Na terenie gminy Brześć Kujawski takim miejscem jest Józefowo.

Przebiegająca przez gminę Brześć Kujawski kolejka wąskotorowa, która obecnie wykorzystywana jest w minimalnym stopniu może w przyszłości stanowić dodatkową atrakcję turystyczną i rekreacyjną.

Obiekty sportowe na terenie gminy są zlokalizowane przede wszystkim w Brześciu Kujawskim. Znajduje się tutaj Stadion Miejski z boiskiem do piłki nożnej, z trybunami i zapleczem socjalno-sanitarnym (natryski, toalety, szatnia). Stadion użytkowany jest przez GKS „Łokietek”. Latem funkcjonuje w Brześciu odkryty basen strzeżony z zapleczem sanitarnym i zielenią towarzyszącą. Funkcję sportową i rekreacyjną pełnią także szkolne boiska sportowe i sale gimnastyczne w Brześciu Kujawskim, Kąkowej Woli i Wieńcu. Na terenie gminy działają następujące kluby sportowe: GKS Łokietek, MTS Yankes, BKK Tęcza, ULKS Tygrys, ULKS Sokół Biały.

4.1.2. **Infrastruktura ogólna:** dostępność komunikacyjna, uzbrojenie techniczne, wodociągi, kanalizacja, sieć gazowa, sieć energetyczna, sieć telekomunikacyjna i komórkowa, dostęp do internetu

Przez teren gminy Brześć Kujawski przebiegają: jedna droga krajowa, cztery wojewódzkie, sześć powiatowych i drogi gminne. Łączna długość dróg wynosi 203,63 km. Sieć dróg kołowych w gminie jest na dobrym poziomie.

Komunikacja zbiorowa na terenie gminy oparta jest o przewozy autobusowe. Usługi w tym zakresie świadczone są przez PKS oraz Zakład Usług Transportowych w Rzadkiej Woli (linia prywatna).

Na system komunikacyjny oprócz dróg kołowych składa się sieć kolei wąskotorowej. Przebiega ona przez miasto, gdzie kończy się w rejonie cukrowni bocznicą umożliwiającą załadunek i wyładunek towarów.

Gmina Brześć Kujawski jest w 100 % zwodociągowana i w 30 % skanalizowana. Gmina posiada sieć gazową, z której korzysta około 10 % gospodarstw domowych.

Sieć energetyczna – Podstawowym źródłem zasilania w energię elektryczną w gminie jest uruchomiona w 1991 roku stacja 110/15 kV w Lubrańcu z dwoma transformatorami o mocy po 16 MVA. Taka moc powinna wystarczyć na pokrycie potrzeb gminy poza rok 2020. Dodatkowym źródłem zasilania są stacje transformatorowe 110/15 kV Włocławek Zachód i Południe. Wszystkie te źródła mogą się wzajemnie rezerwować.

Sieć telefoniczna – stopień telefonizowania wynosi 100 %. Gmina posiada dostęp do internetu.

4.2. Wnioski

1. Wykorzystywanie kolejki wąskotorowej jako atrakcji turystycznej w sezonie letnim przez zorganizowanie przejazdów wagonikami osobowymi.
2. Budowa bazy noclegowej i gastronomicznej na terenie miasta Brześć Kujawskiego.

5. Forma turystyki funkcjonująca na terenie gminy

Na terenie gminy funkcjonuje forma turystyki uzdrowiskowej.

Poza bazą sanatoryjną i pensjonatową w miejscowości Wieniec Zdrój na terenie gminy nie występują obiekty o przeznaczeniu rekreacyjnym i turystycznym.

5.6. Wnioski

Stworzenie odpowiedniej bazy noclegowej oraz infrastruktury turystycznej w postaci parkingów, małej gastronomii, punktów usługowych, większej liczby ścieżek rowerowych i zagospodarowanie miejsc odpoczynku.

6. Aktywność w zakresie rozwoju turystyki na terenie gminy Brześć Kujawski

Działania w zakresie rozwoju turystyki będą podejmowane przez Urząd Miejski, szkoły, Towarzystwo Kulturalne Brześć Kujawski oraz Zarząd Uzdrowiska, informacja teleadresowa www.brzesc.kujawy.pl i www.brzesc.samorzady.org.

6.2. Elementy promocji

1. Informacja turystyczna.
2. Strony internetowe: www.brzesc.kujawy.pl i www.brzesc.samorzady.org.
3. Promocja bezpośrednia.

6.3. Wnioski

1. Zagospodarowanie przestrzeni przyrodniczej w infrastrukturę turystyczną poprzez zagospodarowanie terenów rekreacyjnych. Liczne walory historyczne, kulturowe Brześcia Kujawskiego oraz uzdrowskie miejscowości Wieniec Zdrój, a także zespołów parkowo-dworskich przede wszystkim dla turystyki edukacyjnej i poznawczej.
2. Wykorzystanie walorów Uzdrowiska Wieniec Zdrój między innymi poprzez przeznaczenie terenów leśnych wokół Uzdrowiska na cele infrastruktury rekreacyjnej i kulturalno-rozrywkowej, a także poprzez budowę ścieżki rowerowej z Włocławka do Wieńca Zdroju.

7. Analiza SWOT obszaru gminy Brześć Kujawski

Mocne strony

1. Położenie geograficzne
2. Urodzajne gleby i dobry potencjał techniczny w rolnictwie
3. Bogate dziedzictwo kulturowe i historyczne
4. Miejscowość uzdrowska Wieniec Zdrój – złoża borowiny, woda mineralna, minerały
5. Wysoki stopień telefonizacji
6. Wysoko wykwalifikowana kadra pedagogiczna
7. Dobre zwodociągowanie
8. Dobrze rozwinięta sieć dróg
9. Bliskie położenie w stosunku do Włocławka
10. Baza dydaktyczna i kadra pedagogiczna Zespołu Szkół Rolniczych
11. Cukrownia Brześć

Słabe strony

1. Wysokie bezrobocie (brak miejsc pracy)
2. Zły stan techniczny dróg
3. Nieuregulowana gospodarka wodno-ściekowa na obszarach wiejskich
4. Niski poziom wykształcenia mieszkańców
5. Brak obwodnicy miasta
6. Mała ilość przedsiębiorstw
7. Słabo rozwinięte przetwórstwo rolno-spożywcze
8. Alkoholizm i zjawiska patologii społecznych
9. Niepełne wykorzystanie walorów kulturowych i uzdrowskich

10. Brak zainteresowania młodzieży ofertą kulturalną
11. Słabe zintegrowanie społeczeństwa
12. Brak koncepcji zagospodarowania zabytków
13. Brak infrastruktury turystycznej i bazy noclegowej
14. Słaba promocja gminy
15. Brak terenów przemysłowych
16. Zły stan techniczny budownictwa komunalnego
17. Bariery architektoniczne dla niepełnosprawnych
18. Brak ścieżek rowerowych

Szanse

1. Rozwój rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego
2. Rozwój uzdrowiska
3. Rozwój turystyki i agroturystyki
4. Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw
5. Rozwój oświaty
6. Poprawa estetyki miasta
7. Promocja miasta i gminy ze szczególnym uwzględnieniem walorów uzdrowiskowych
8. Przyływ kapitału zewnętrznego
9. Pozyskanie środków z Funduszy Unijnych
10. Poprawa bezpieczeństwa
11. Położenie w pobliżu planowanej autostrady A-1
12. Rozwój budownictwa mieszkaniowego
13. Rozwój gazyfikacji
14. Zintegrowanie społeczeństwa wokół wspólnych działań
15. Tworzenie grup producenckich

Zagrożenia

1. Odływ młodych mieszkańców z miasta i gminy
2. Likwidacja zakładów pracy i wzrost bezrobocia
3. Postępujący alkoholizm i wzrost zjawisk patologii społecznych
4. Sąsiedztwo zakładów azotowych
5. Degradacja środowiska przyrodniczego
6. Pogarszający się stan zdrowia społeczeństwa
7. Wysoka przestępczość

8. Czynniki warunkujące rozwój turystyki na obszarze gminy Brześć Kujawski

8.1. Architektura

1. Rozwój bazy noclegowej, gastronomicznej
2. Budowa obiektów małej architektury
3. Zagospodarowanie dorzecza rzeki Zgłowiączki

8.2. Budowa ciągów pieszo-rowerowych

8.3. Oznakowanie terenu tablicami informacyjnymi

8.4. Tworzenie obszaru „przyjaznego turystom” – usługi na wysokim poziomie

8.5. Współpraca Urzędu z Brzeskim Centrum Kultury, lokalnymi liderami i przedsiębiorcami, instytucjami na rzecz rozwoju turystyki w gminie

Część Strategiczna

9. Wizje określające dążenia możliwe do osiągnięcia w przyszłości

- Zagospodarowanie dorzecza rzeki Zgłowiączki na terenie miasta Brześcia Kujawskiego wzdłuż murów obronnych na turystyczno-rekreacyjne.
- Zagospodarowanie obszaru przy jeziorze Cmentowie na skansen archeologiczny.
- Budowa ciągu pieszo-rowerowego z Włocławka przez Wieniec Zdrój, Wieniec, miasto Brześć Kujawski w kierunku Lubrańca.
- Połączenie wykopalisk archeologicznych ciągami pieszo-rowerowymi z Miechowic do Konar – Osłonek, gm. Osiećciny.

10. Plan rozwoju turystyki – w załączeniu

11. Powiązania z innymi strategiami i dokumentami

- Strategia rozwoju gminy
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego